

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 42, 43 1-16 Αὐγούστου 2000

«Ταυτότητα» καί ταυτότητα

Πολὺς ὁ λόγος γιὰ τὴν «ταυτότητα». Ἀπὸ τὴ μιά ἄκρη τῆς Ἑλλάδας ἴσαμε τὴν ἄλλη. Ἀπὸ τὰ βόρεια ἴσαμε τὰ νότια καὶ ἀπὸ τὰ ἀνατολικά ἴσαμε τὰ δυτικά συνορά της. Ὅλοι μιλάμε γιὰ τὴν «ταυτότητα». Γιὰ τὸ μικρὸ αὐτὸ δελτίο, πού ἀναγράφει τὰ στοιχεῖα μας καὶ πιστοποιεῖ τὴν καταγωγὴ μας. Ἡ μικρὴ αὕτὴ κάρτα, πού τὴ φθεῖρει ὁ χρόνος, ἔγινε ὁ μεγάλος ἐχθρὸς καὶ ἀντίπαλος τῶν «ἐκσυγχρονιστῶν». Καί μάχονται νὰ τὴ μεταλλάξουν σὲ «ταυτότητα», πού νὰ μὴ φανερώνει τὴν ταυτότητά μας. Σὲ πιστοποιητικό, πού νὰ μὴ πιστοποιεῖ τὴ γενιά μας καὶ τὰ δικαιώματα κληρονομιάς στὰ μοναδικὰ θησαυρίσματα τῆς ἱστορίας, στὰ πιστεύματα καὶ στὰ βιώματα τῆς Ὁρθοδοξίας. Τὸ ἴδιο, ὅμως, μικρὸ, κιτρινισμένο χαρτί ἔγινε καὶ **casus belli** γιὰ τὰ ἡγετικά στελέχη τῆς ἐλληνικῆς Ἐκκλησίας. Ἐδесαν τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας Ἰησοῦ Χριστοῦ στὴν κιτρινισμένη κάρτα καὶ θεώρησαν, ὅτι ἂν ἡ κάρτα πάψει νὰ ἀναφέρει

τό θρήσκευμα, θά ξεριζωθεί από τις ανθρώπινες καρδιές ή αγάπη στο Θεό και ή λατρεία στο πρόσωπο του Σταυρωμένου Θεανθρώπου. Ότι θά απομείνει ο λαός έρμαιο των δυνατών συγχρόνων ρευμάτων και της προπαγάνδας των μηχανισμών της αθεΐας.

Οι δύο αντιμαχόμενες παρατάξεις λησμόνησαν κάποιες αλήθειες, πού τις πιστοποιεί, μέ τό δικό της τρόπο και μέ τις δικές της κάρτες ταυτότητας, ή μακρά ιστορία της Έκκλησίας μας. Η πρώτη αλήθεια είναι, πώς τήν ιδιότητα του «πιστού» δέν τήν ασφαλίζει ή αστυνομική πιστοποίηση. Τήν πίστη μας δέν τήν έχουμε στήν τσέπη μας, αλλά στήν καρδιά μας. Είμαστε δούλοι Χριστού και έπιστολή Χριστού, όχι γιατί ή αστυνομική αρχή έγραψε, μέ δική μας πρωτοβουλία, τήν ένδειξη αυτή στή σφραγισμένη κάρτα, αλλά γιατί ή ένδειξη είναι χαραγμένη μέσα μας από τή θεϊκή γραφίδα του Παναγίου Πνεύματος. Ο Άπόστολος Παύλος, σέ άνύποπτη εποχή, δίνει αυτή τήν ένδειξη: «Φανερούμενοι, ότι έστε έπιστολή Χριστού διακονηθεΐσα ύφ' ήμῶν, έγγεγραμμένη ού μέλανι, αλλά Πνεύματι Θεού ζῶντος, ούκ έν πλαξί λιθίναις, αλλά έν πλαξί καρδίαις σαρκίναίς» (Β' Κορινθ. γ' 3). Καί ή δεύτερη αλήθεια είναι, ό δυναμισμός αυτής της έγγραφης του Πνεύματος στίς ανθρώπινες καρδιές μας. Ο χρόνος δέν τήν άλλοιώνει. Οί άγῶνες των παροδικῶν τυφόνων της αθεΐας και των μεθοδεύσεων των συγκρητιστικῶν συστημάτων του καιρού μας δέν τήν πλαστογραφούν και δέν τήν μεταλλάσσουν. Από τή στιγμή, πού ή ταυτότητα δέν είναι χαρτί, αλλά πίστη, από τή στιγμή, πού δέν έντάσσεται στους τύπους της συμπεριφορᾶς του πολίτη και της νομιμοποίησής του μπροστά στίς δημόσιες αρχές, αλλά έκφράζει βίωμα και προσανατολισμό της ύπαρξης, ή διαγραφή της είναι άδύνατη και ή προσπάθεια μετάλλαξής της σέ συμβατική κοινωνική συμπεριφορά είναι μάταιη.

Αυτή τήν έντονη και άνεξάλειπτη έγγραφή στίς ανθρώπινες καρδιές μας πρέπει νά τήν ύπηρετήσει και νά τήν πραγματώσει ή Έκκλησία. Ακριβῶς, όπως τή διακόνησε και όπως τήν ενεργοποίησε ο Άπόστολος της Ελλάδας μας, ο Παύλος. Εκεί βρίσκεται τό βάρος της εύθύνης των έκκλησιαστικῶν λειτουργῶν. Εκεί οδηγεί ή ζωντανή παράδοση της Όρθοδοξίας μας.

Υπόμνημα στό λαό τοῦ Θεοῦ

Β'

Κυβερνητική ἢ ποιμαντική;

Μπορεῖτε νά μετρήσετε τήν απόστα-
ση, πού χωρίζει καί διαφοροποιεῖ τήν
κυβερνητική ἀπό τήν ποιμαντική; Τήν
καδιερωμένη σέ οἰκουμενικό ἐπιπεδο-
μορφή καί τήν ἀμφίρροπη ἡθική ποι-
ότητα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας ἀπό τό
χαρισματικό λειτούργημα τῆς ποιμαν-
τικῆς φροντίδας, πού κληροδοτήθηκε
στήν Ἐκκλησία ἀπό τή θυσιαστική πο-
ρεία τοῦ σαρκωμένου Λόγου καί ἀπό
τό δεῖγμα γραφῆς τῶν ἀγίων Ἀπο-
στόλων Του στό τραχύ μονοπάτι τῆς
ιστορίας;

Ἡ κυβερνητική εἶναι ἄσκηση ἐξου-
σίας. Δυναμική καί ἰσοπεδωτική.
Ἀκόμα καί στίς ἐξελιγμένες, σημερινές,
δημοκρατικές κοινωνίες μας, ὁ Νόμος
εἶναι ὁ σκληρός καί ἀπόλυτος ρυθμι-
στής (*dura lex*) καί τό πολιτικό σχεδί-
ασμα τῆς νικήτριας κομματικῆς παρά-
ταξης διαμορφώνει τό πρόγραμμα τῆς
ἐπικαιρότητας καί τίς μικρές ἢ μεγάλες
δεσμεύσεις γιά τό σύνολο τοῦ λαοῦ.

Ἡ ποιμαντική, μέσα στόν περίβολο
τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ἡ ἔμπονη διακονία
τῆς ἀγάπης. Ἡ ἀνύστακτη φροντίδα
γιά τόν ἄνθρωπο «*ὑπέρ οὗ Χριστός
ἀπέθανε*» (Ρωμ. ιδ' 15). Ἡ σταυρωτική
παρουσία τῶν διαδόχων τῶν ἀγίων

Ἀποστόλων, πού διαχειρίζονται τό θη-
σαυρό τῆς θείας Ἀγάπης καί ἐμφυτεύ-
ουν, μέ πολλή προσοχή καί μέ ἐκλεπτι-
σμένη διάκριση, τά σπέρματα τῆς ἀ-
γιότητας, ἐκεῖ, πού πλεόναζαν τά ἀγ-
κάθια τῆς ἁμαρτίας. Ὁ ποιμένας δέν
ἄσκει ἐξουσία. Δέν ὑπερυψώνει τόν
ἑαυτό του στό βάθρο τῆς ὑπέρτατης
δύναμης. Δέ διαχειρίζεται τό λει-
τούργημά του μέ ἔπαρση καί μέ κομ-
πορρημοσύνη. Καί δέ βιάζει τό ἐκκλη-
σιαστικό πλήρωμα σέ δουλική ὑποτα-
γή καί σέ ἀνέλεγκτη, τυπική συμπο-
ρεία. Τήν παρουσία του τή διακρίνει ἡ
σεμνότητα. Τήν προσφορά του τήν
ὑπαγορεύει ἡ ἀγάπη. Τήν καρδιά του
τή φορτίζει ὁ ἀποστολικός λόγος:
*«τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ
μορφωθεῖ Χριστός ἐν ὑμῖν»* (Γαλ. δ' 19).
Τό ποιμαντικό λειτούργημά του εἶναι
ἱεουργία. Ἐκπορεύεται ἀπό τήν Εὐ-
χαριστιακή ἀναφορά τοῦ Σώματος
τῆς Ἐκκλησίας καί φωτίζεται καί ἐνδυ-
ναμώνεται ἀπό τήν παρουσία τοῦ Πα-
ναγίου Πνεύματος. Εἶναι σταθερή καί
ἀδιάκοπη βίωση τῆς Πεντηκοστής. Καί
προέκταση τῶν δωρεῶν τῆς Πεντηκο-
στής στά μέλη τῆς Εὐχαριστιακῆς κοι-
νότητας.

Ἡ σύμμιξη καί ἡ ἀνάκραση τῶν δύο
λειτουργιῶν, τῆς κοσμικῆς ἐξουσια-
στικῆς διακυβέρνησης τοῦ λαοῦ καί τῆς

ἐπισκοπικῆς πομαντικῆς διακονίας, δέν ἐνδυναμώνει τήν ποιμαντική. Δέν τήν κάνει δυναμικότερη στό ἱστορικό πλαίσιο, πού λειτουργεῖ καί δέν τήν ἀναδεικνύει ἀποτελεσματικότερη. Ἀντίθετα, παράγει ἕνα τέρας. Ἐνα κοσμικό εἶδωλο μέ ἀμφίεση ἐκκλησιαστικοῦ λειτουργοῦ. Ἐνα δοξομανές ὑποκείμενο, πού ἐκμεταλλεύεται τή λαϊκή εὐσέβεια καί τή θρησκευτική εὐαισθησία, γιά νά κερδίσει πόντους στό ἄθλημα τῆς δημοτικότητας καί στήν κούρσα τῆς ἡγεμονίας.

Ὁ σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος ἔκανε τό μεγάλο, τό παρανοϊκό λάθος. Ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ἀνάδειξής του, ἔμειξε τά ἄμεικτα. Τό ἱερό λειτούργημα τοῦ ποιμένα τῆς Ὁρθοδοξίας, μέ τή Ναπολεόντια ἔπαρση τῆς ἐκκοσμικευμένης ἐξουσίας.

Τά χαρακτηριστικά αὐτῆς τῆς ἐκκοσμίκευσης τοῦ ἱεροῦ ποιμαντικοῦ ἔργου εἶναι ὀλοφάνερα. Ὁρατά καί ἀπό ἐκείνους, πού θρῖσκονται πολύ κοντά στόν Ἀρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο καί φωτογραφίζουν, σέ πρῶτο πλάνο, τίς πρωτοβουλίες του. Ἀλλά καί ἀπό ἐκείνους, πού στέκονται σέ ἀπόσταση καί παρακολουθοῦν ἀπό τή δική τους ὀπτική γωνιά τίς κινήσεις του στή δημόσια σκηνή καί τίς ἐμφάνσεις του στά παράθυρα τῶν Μέσων Ἐνημέρωσης. Γι' αὐτό καί ἐπισημαίνονται μέ ἔμφαση καί σύμπτωση κρίσεων. Καί ἀπό τοὺς ἀνήσυχους θεολογικούς καλὰ μους καί ἀπό τοὺς ἐνταγμένους ἢ ἀνένταχτους δημοσιογραφικούς παράγοντες. Ἐχουν δημιουργήσει ἕνα consensus, Μιά ὁμόφωνη ἐκτίμηση τῆς προσωπικότητάς του. Τῶν κινήτρων,

πού τόν δραστηριοποιοῦν καί τόν ἐξωθοῦν στό μπαλκόνι τοῦ πολιτικοῦ λόγου.

Ὁ κ. Χριστόδουλος νοστάλησε τή ράβδο τῆς ποιμαντικῆς εὐθύνης, ἀλλά μέ ταυτόχρονη ἐπένδυση καί μέ τήν ἀλουργίδα τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Ὁραματίστηκε καί ἀγωνίστηκε νά προωθηθεῖ στήν κεφαλή τῆς ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας, τοῦ Σώματος, πού ἱερουργεῖ τήν ἀναίμακτη Θυσία τοῦ Γολγοθᾶ, ἀλλά μέ παράλληλο ὄνειρο τήν κοσμική ἰσχὺ καί μέ ἐκδηλη τήν ὁρμή τῆς πραγματώσεως τοῦ ἡγεμονικοῦ σχεδίου «ἀποφασίζομεν καί διατάσσομεν».

Μόλις ἀνέβηκε τὰ σκαλοπάτια τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου καί ἔσφιξε στό χέρι του τή σφραγίδα τῆς ἀρχιερατικῆς ἐξουσίας, ἐνοίωσε ἄρχοντας. Στά μέτρα τῶν κοσμικῶν ἐξουσιαστών. Καί μέ τό δικαίωμα νά περιφέρει τή χλιδή καί τήν ἐπιδεικτική ὑπεροψία.

Σέ χρονική περίοδο, πού οἱ κοσμικοὶ ἄρχοντες ἀποβάλλουν σταδιακά τίς συνήθειες τοῦ προκλητικοῦ ἡγεμονισμοῦ καί ἐκδημοκρατίζονται καί ἀφήνονται ἐλεύθεροι νά περπατήσουν, ὡς ἴσοι μέ ἴσους, ἀνάμεσα στό πλῆθος, ὡς συνάνθρωποι καί ὡς συνοραματιστές, ὁ κ. Χριστόδουλος βημάτισε ὑπεροπτικά, ὡς τό κατάλοιπο τοῦ προπερασμένου αἰώνα, περιφέροντας τόν πλοῦτο, τήν ὑπεροψία καί τήν ἐπίδειξη.

Καί γιά νά μή μένουμε σέ γενικές, ἀόριστες παρατηρήσεις, δίχως νά καταβάλλουμε στήν ἀνήσυχη κρίση τοῦ μέσου Ἑλληνα τό ἀπαραίτητο ἀποδεικτικό ὕλικό, ὑπογραμμίζουμε μερικές ἀπό τίς φάσεις, κατὰ τίς ὁποῖες ἐκδηλώθηκε ἔντονο καί προκλητικό τό

ήγεμονικό στύλ του νέου Ἀρχιεπισκόπου.

Ἐκδηλώθηκε κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἐνθρόνισής του, ὅταν ἀπήτησε νὰ βγεῖ σύσσωμη ἡ πολιτικὴ ἡγεσία τῆς Χώρας στὴν Πλατεία Συντάγματος γιὰ νὰ τὸν ὑποδεχτεῖ μέ ἐπισημότητα καὶ νὰ τὸν συνοδέψει πεζῇ ἴσαμε τὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν πρὶν ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἐνθρόνισή του, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο μετὰ τὴν ἐνθρόνιση, ἄρχισε νὰ περιδιαβάζει ἀσταμάτητα τὰ παράθυρα τῶν τηλεοπτικῶν καναλιῶν καὶ νὰ ἀποφαίνεται ἀπὸ θέση ἡγετικῆς αὐθεντίας, γιὰ ὅλα τὰ θέματα, ὅχι μόνο τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ ὁλόκληρου τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ πλέγματος.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν, κατὰ τίς περιοδεῖες του στοὺς διαφόρους Ναοὺς, τῆς δικῆς του, ἀλλὰ καὶ τῆς ξένης ποιμαντικῆς εὐθύνης, ἄρχισε νὰ στιγματίζει ἀδιάκριτα ὅλους τοὺς λειτουργοὺς καὶ τοὺς παράγοντες τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ νὰ ἐντάσσει στοὺς μακροὺς καταλόγους τῶν ὑπολόγων τοὺς πάντες, ἐκτός ἀπὸ τὸν ἑαυτό του καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ στενοῦ περιβάλλοντός του.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν, στὴν πρώτη Συνέλευση τῆς Ἱεραρχίας παρέκαμψε ζωτικά καὶ πιεστικά προβλήματα καὶ ἔθεσε στοὺς Μητροπολίτες τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, σέ κείνους, πού τὸν ἀνύψωσαν μέ τὴν ψῆφο τους στὴν ἀρχιεπισκοπικὴ τιμὴ, τὴν ἀπαίτηση νὰ τὸν μνημονεύουν ὡς κυριάρχῃ καὶ ὡς προϊστάμενό τους.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν κάλεσε τὴν Ἱεραρχία, τὸ ἀνώτατο καὶ ὑπεύθυνο διοικητικὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, μέ τὴν ἡμερήσια διάταξη νὰ ἀναδείξει νέους

ποιμένες στὶς κενές Μητροπολιτικές ἑδρες καὶ ἐκεῖνος, ἀπὸ περιοπὴ ἐξουσιαστῇ, πίεσε δυναστικά τίς συνειδήσεις τῶν ἐκλεκτόρων, γιὰ νὰ ὑποταχτοῦν στὴν ὑπόδειξή του καὶ νὰ ψηφίσουν τοὺς ἀνθρώπους τῆς καμαρίλας του.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν δημοσιοποίησε μέ κομπορρημοσύνη τοὺς σχεδιασμοὺς του νὰ ἐπισκεφθεῖ ἐπίσημα τίς Βρυξέλλες, τὴν ἑδρα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Κοινοβουλίου καὶ νὰ εἰσπράξει πανηγυρικά τίς τιμές, πού ἀποδίδονται σέ ἀρχηγούς Κρατῶν.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν ἄλλαξε τὴ διάταξη τῆς αἴθουσας τῶν συνεδριῶν τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ δημιούργησε μιὰ ὑπερυψωμένη θέση γιὰ τὸν ἑαυτό του, ἔτσι, πού νὰ διακρίνεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τοὺς ἴσους ὡς πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνη καὶ συνυπεύθυνους στὴν ἐκκλησιαστικὴ διοίκηση καὶ νὰ ἐπιβάλλεται ὡς ἀνώτατος καὶ ὑπέρτατος ἄρχοντας.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν ἄρχισε νὰ διαγκωνίζεται μέ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, γιὰ τὴν ἀπόκτηση ὑπεροχικῶν τίτλων καὶ πατριαρχικῶν τιμῶν καὶ προκάλεσε μέ τίς κινήσεις του αὐτές καὶ μέ τίς ἀθεολόγητες ἀπατησεις του βαθύ ρῆγμα στὶς σχέσεις τῶν δυὸ Ἐκκλησιῶν.

Ἐκδηλώθηκε, ὅταν ἐμφανίστηκε στὶς τηλεοπτικές ὁθόνες καὶ ἔκανε, ἀπὸ καθέδρας δυναστικῆς ἐξουσίας, κριτικὴ στὴν ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση καὶ ξαναβῆκε, ἀργὰ τὴν ἴδια μέρα, γιὰ νὰ ἀναιρέσει τὸν ἑαυτό του καὶ νὰ ἀνακαλέσει τίς δηλώσεις του.

Ὁ κ. Χριστόδουλος σέ καμμιὰ περίπτωση δέν κινήθηκε ὡς ταπεινός καὶ πρᾶος Ἐπίσκοπος. Σέ ὅλες του τίς

έμφανίσεις και σέ όλες του τίς έκδηλώσεις υπήρξε ἀλαζονικός και ὑπεροπτικός. Δρασκελίσσε τά ὅρια και τό ἦθος τοῦ ζωτικοῦ του χώρου. Καί ἀγωνίστηκε νά καθυποτάξει τούς θεσμούς και τούς ἐκπροσώπους τῶν θεσμῶν. Νά ἀνυψωθεῖ σέ ὑπερεξουσία και σέ ὑπερκυβερνήτη.

Τίς σκιές και τίς πληγές τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοίκησης, γιά τίς ὁποῖες εἶναι προσωπικά ὑπεύθυνος και ὑπόλογος, τίς ἀποσιώπησε μέ πονηρούς ἐλιγμούς. Καί περιέτρεξε ὅλα τά θεσμικά ὄργανα τῆς Πολιτείας, δημοσιοποιώντας τίς παρατυπίες και διατυπώνοντας δριμύ «κατηγορώ» ἐναντίον ὅλων τῶν μοχλῶν τῆς ποικίλης ἀνωμαλίας. Μέσα στά δυό χρόνια τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς του διαδρομῆς δέν ἄφησε κανένα σχῆμα και κανένα ὑπεύθυνο παράγοντα, πού νά μήν τόν στήσσει πρό ἔξι βημάτων και νά μή τόν διατρυπήσει μέ τό φαρμακερό θέλος τοῦ λόγου του.

Εἶναι χαρακτηριστικό, ὅτι κατά τήν πρόσφατη κρίση και τή θερμή ἀναμέτρησή του μέ τόν πρωθυπουργό τῆς Χώρας, ἡ ἀπάντηση-ἐρμηνεία, πού δόθηκε ἀπό τό πρωθυπουργικό γραφεῖο, γιά νά δικαιολογήσει και νά δικαιώσει τήν ἀσύγγνωστη κυβερνητική πρωτοβουλία, φωτογράφιζε ἀκριβῶς αὐτή τήν ἀρχιεπισκοπική τάση, πού προπορεύεται και πού συνοδεύει τόν προκαθήμενο σ' ὅλες τίς ἐμφανίσεις του και σέ ὅλες τίς παρεμβάσεις του: «Δέν θά συγκυβερνήσουμε». Ὁ πρωθυπουργός γνώρισε στό πρόσωπο τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ἕνα σφετεριστή τῶν πρωθυπουργικῶν του ἀρμοδιοτήτων. Καί αὐτό πολύ πρὶν

ἀπό τήν τελευταία ἀναμέτρηση. Ἐνα λειτουργό τοῦ ιερότατου θεσμοῦ, τῆς Ἐκκλησίας, πού τέντωνε, καθημερινά, αὐθαίρετα τό βηματισμό του σέ περιοχές ξένης εὐθύνης και πού τολμοῦσε, ἀπό τό ἀπυρόβλητο κρυσφύγετο τοῦ ἱεροῦ θρόνου του νά διαφεντεύει και νά μεθοδεύει ἐπιτελικά σχέδια, γιά νά καθυποτάξει ὅλους τούς πλοκάμους τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας.

Κάποιοι ἔσπευσαν νά χαρακτηρίσουν τήν πρωθυπουργική ἐκτίμηση ὡς ὑπερβολική ἢ ὡς σπασμωδική ἀντίδραση στό λαϊκό ξεσηκωμό, πού προκάλεσε ὁ κ. Χριστόδουλος. Τό παράξενο, ὅμως, εἶναι πῶς και ἄνθρωποι τοῦ περιβάλλοντος τοῦ κ. Χριστοδούλου, πού ἔχουν στρατεύσει τό δημοσιογραφικό τους κάλαμο στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀνάδειξη του και γιά τήν ἐπικράτησή του, συναντῶνται στήν ἴδια ἐκτίμηση. Στό συμπέρασμα, ὅτι ὁ σημερινός Ἀρχιεπίσκοπος μετακινήθηκε ἀπό τόν ἱερό περίβολο τῆς ποιμαντορίας και ὀργάνωσε τήν προβολή του και τή δράση του σύμφωνα μέ τά ὑποδείγματα τῶν πολιτικῶν κομμάτων, πού διακιννοῦνται και διαπληκτίζονται στή σύγχρονη ἱστορική σκηνή.

Ἐνας ἀπό τούς θερμούς ὑποστηρικτές τοῦ κ. Χριστοδούλου, ὁ δημοσιογράφος Γιώργος Κύρτσος, καταχώρησε, πρὶν λίγο καιρό, κατά τήν περίοδο, πού ὁ πυρετός τῆς ἀντιμαχίας βρισκόταν στά ὅρια ἐπικινδυνότητας, τοῦτο τό σχόλιο: «*Ἡ διετία Χριστοδούλου ἔβγαλε τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπό τό τέλμα και ἐνίσχυσε τούς δεσμούς τῆς Ἐκκλησίας μέ τούς πιστούς. Οἱ θετικές ἐξελίξεις σηματοδύτηκαν ἀπό τά γενικά χαρακτηρι-*

στικά τοῦ εὐρύτερου συστήματος

έξουσίας. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἀρχίσει νά μοιάζει μέ κόμμα, γεγονός, πού κάνει τόν πρωθυπουργό νά ἐκτιμᾷ ὅτι θά μπορέσει νά πάει τίς σχέσεις κυβέερνησης-Ἐκκλησίας ἐκεῖ, πού ἐπιθυμεῖ...

Πρῶτον, ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἀποκτήσει τήν «ἐσωκομματική» ἀντιπολίτευσή της καί τίς λίγο-πολύ ὀργανωμένες τάσεις στό πλαίσιο τῆς Ἱεραρχίας.

Δεύτερον, ἔχει ἀνοιχθεῖ στά ΜΜΕ μέ ἀποτέλεσμα νά περνάει εὐκολότερα τά μηνύματα στήν κοινωνία, ἀλλά καί νά ὑφίσταται τίς συνέπειες τοῦ ἐμπορικοῦ ἐντυπωσιασμοῦ, πού προσδιορίζει τή λειτουργία τῶν περισσότερων ΜΜΕ.

Τρίτον, ἡ Ἐκκλησία ἐπιδιώκει νά συνδεθεῖ μέ τό κοινοτικό, κρατικό ταμείο, γεγονός πού ἐνισχύει τή λογική τῆς διαπραγματεύσεως. Ἐχει ἀποκτήσει καί τά δικά της διαχειριστικά σκάνδαλα, πού ἀξιοποιοῦνται στόν ἀγώνα γιά τήν ἐκκλησιαστική ἐξουσία καί τήν κάνουν πιο εὐάλωτη.

Τέταρτον, ἡ λεγόμενη διαπλοκή ἔχει ἐπιτύχει ἐντυπωσιακή διείσδυση στόν ἐκκλησιαστικό χῶρο καί δρᾷ, σάν ἐξωθεσμικός παράγοντας, μέ τόν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο πού τῆς ἔχει ἐξασφαλίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στήν πολιτική.

Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἡ ἐκκοσμίκευση τῆς Ἐκκλησίας ἐνισχύει τήν πεποίθησή τοῦ κ. Σημίτη ὅτι μπορεῖ νά τή χειρισθεῖ πολιτικά καί νά τῆς ἐπιβάλλει τίς κυβερνητικές ἀπόψεις χωρίς μεγάλο πολιτικό, ἐκλογικό κόστος».

Καί ἕνας ἄλλος φίλος καί ὑποστηρικτής τοῦ κ. Χριστοδούλου, ὁ φιλόλογος καί ἱστορικός Σαράντης Καργάκος, σέ ἄρθρο του, στό ὁποῖο στηλίτευε

τήν κυβερνητική τακτική στό ἐπίμαχο θέμα, δέν παρέλειψε νά ἐπισημάνει καί τά τραγικά λάθη τοῦ προκαθημένου: «Ὅφειλε ὁ Προκαθημένος καί τά μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου νά γνωρίζουν τό «προνοεῖν», οὐ «μετανοεῖν». Ἦξεραν τοὺς παλαιότερους νόμους γιά τό θρήσκευμα. Γιατί ἐσιώπησαν κατά τήν προεκλογική περίοδο; Γιατί δέν ἐκρυσσαν ἐγκαίρως τόν κώδωνα στή συνείδηση τῶν πιστῶν; Τώρα στή συνείδηση τῶν πιστῶν ὑπόλογος δέν εἶναι ὁ σημιτικός κόσμος, εἶναι καί ἡ ἱεραρχία. Φοβᾶμαι πὼς δικαιώθηκαν κάποιοι πού ἔλεγαν πὼς ὁ Χριστόδουλος δέν ἔχει ἡγετικά προσόντα. Ἔπεσε δύμα τῆς «μιντιολατρείας» του.

Τώρα ἐκεῖνοι πού ἔκαναν τόν Ἀρχιεπίσκοπο καθημερινό «σόου», πού τόν προέβαλλαν, τόν ἐξύψωναν, τόν ἀνάδειχναν καί τόν τοποθετοῦσαν στά συγγραφικά καί τηλεοπτικά «μπέστ», βάλλουν μέ «πύρ ὁμαδόν» ἐναντίον του. Συχνά ἀπό πίσω του. Δέν ἀσκοῦν κριτική. Τόν λοιδοροῦν, τόν περιπαίζουν, τόν κάνουν ἐπιθεωρησιακό νούμερο. Ὁ λόγος του πιά δέν ἀπηχεῖ στή συνείδηση τῶν πιστῶν στό βαθμό, πού ἤχοῦσε τόν πρῶτο καιρό. Καί ἡ Ἱ. Σύνοδος μιᾷ, χωρίς νά μιᾷ. Οὐσιαστικά ψελλίζει. Σάν νά ἀπολογεῖται, σάν νά βαρύνεται ἀπό κάποιο ἔγκλημα, λές κι ἦταν ἔγκλημα ἡ ἀναγραφή του θρησκευματος στίς ταυτότητες, ἐνῶ ἦταν τίτλος τιμῆς μιᾷ καί χάρη σ' αὐτές τίς τόσο διαβεβλημένες ταυτότητες σώθηκαν χιλιάδες Ἑβραῖοι».

✠

Ἡ μετατόπιση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου ἀπό τό χῶρο τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καί τῆς διακονίας

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ;

Τίς ημέρες αυτές ο λαός περνάει μιά περίοδο έντασως με τό θέμα των ταυτοτήτων, πού τόσο άκαιρα καί τόσο αυθαίρετα ήλθε στό προσκήνιο μέ τήν αιφνίδια πρωτοβουλία της Πολιτείας καί δικαιολογημένα ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων. Διότι διέβλεψε ο πιστός λαός μας, στίς παράξενες αυτές μεθοδεύσεις της Πολιτείας, τά βαθύτερα αίτια καί τόν άπώτερο ξενοκίνητο στόχο, πού τείνει νά πλήξει, μαζί μέ τίς εθνικές μας παραδόσεις, καί τήν Όρθόδοξη πίστη μας, μέ όλα τά

έντεϋθεν μέλλοντα νά επακολουθήσουν γιά τόν τόπο δεινά.

Δέ θά έπεκταθούμε στίς ιδιαίτερες παραμέτρους αυτού του προβλήματος. Άλλωστε όλες αυτές οί παράμετροι αναλύθηκαν σέ προηγούμενα δημοσιεύματα του περιοδικού μας καί παράλληλα αποδόθηκε μερίδιο ευθύνης, γιά τή δημιουργία αυτής της θλιβεράς καταστάσεως, όχι μόνο στην Πολιτεία καί στά έντεταλμένα όργανά της, αλλά, δυστυχώς, καί στη διοίκηση της Έκκλησίας, μέ τίς δικές της ιδιορρυθμίες καί έκκοσμηκευμένες συμπε-

του «λεντίου» στίς φαντασμαγορικές επάλξεις της κοσμικής ήγεμονίας, τόν αποχρωμάτισε πνευματικά καί τόν έφερε ανταγωνιστή προς τίς θεσμοθετημένες κρατικές έξουσίες. Αυτή τή στιγμή δέν γίνεται άγώνας έκκοσμηκευμένων ήγετων προς τούς φορείς των πνευματικών παραδόσεων. Γίνεται άγώνας μεταξύ του Άρχιεπισκόπου καί του πρωθυπουργού, ποιός θά έχει τό πάνω χέρι καί τόν τελικό λόγο. Γιατί ο Άρχιεπίσκοπος δέν ποιμαίνει, αλλά ήγεμονεύει. Καί αυτό τό έχουν καταλάβει οί πολιτικοί παράγοντες όλων των πολιτικών αποχρώσεων. Τό έχουν ψηλαφήσει καί τό έχουν διασαλπίζει οί δημοσιογράφοι. Τό έχουν διαπιστώσει οί εργάτες της επιστήμης καί τό ύπομνηματίζουν στά κριτικά σημειώματά τους. Έκείνος, πού δέν τό έχει άκόμα χωνέψει, είναι ο

άγνός λαός, πού πίστεψε, πώς ο Άρχιεπίσκοπος βγήκε στους δρόμους γιά νά περισώσει τά πνευματικά κεφάλαια του Έθνους. Τί θά γίνει, όμως, όταν καί ο λαός πειστεί άκράδαντα, ότι ο ήγέτης, πού προβλήθηκε ως ο πρώτος Έπίσκοπος της ελληνικής Έκκλησίας, ένδιαφέρεται γιά τήν αλουργίδα της έξουσίας καί όχι γιά τό ταπεινωτικό καί θυσιαστικό λέντιο της διακονίας;

Η κρίση καί ο ανταγωνισμός των έξουσιών, πού βρίσκεται άκόμα σέ εξέλιξη, θά αποκαλύψει πολλών καρδιών διαλογισμούς, όταν περάσει από τή γέφυρα των συμβιβασμών, γιά νά καταλήξει στην αίθουσα της κοινής ευωχίας.

(Συνεχίζεται)

Ο ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΡΙΔΟΣ
ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

ριφορές. Σήμερα θά σταθούμε σέ μιά ἄλλη πτυχή τοῦ θέματος. Θά ἐστιᾶσουμε τήν ἀναφορά μας σέ μιᾶ ἀξίωση τῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία καθημερινά ἀκοῦμε νά προβάλλεται διά στόματος καί τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ἀλλά καί τῶν ἄλλων Ἀρχιερέων.

Εἶναι ἡ ἀξίωση καί ἡ ἀπαίτηση γιά διάλογο μέ τήν Πολιτεία. Ἐντονο προβάλλεται πρὸς κάθε κατεύθυνση καί σέ ὑψηλούς τόνους τό παράπονο τῆς Ἐκκλησίας, γιατί δέν ἔγινε καί γιατί δέν γίνεται, ἔστω καί τώρα, τήν ὑστατή στιγμή, διάλογος, ὥστε νά διατυπωθοῦν καί νά ἀκοσθοῦν οἱ ἑκατέρωθεν ἀπόψεις μέσα σέ πνεῦμα εἰλικρινείας καί καταλλαγῆς καί νά ἐξευρεθεῖ ἔτσι ἡ προσήκουσα λύση. Χαρακτηριστική εἶναι καί ἡ παρακάτω πρόσφατη δήλωση τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὅπως αὐτὴ δημοσιεύθηκε στὸν ἡμερήσιο Τύπο: «...Ἐμεῖς εἴμαστε αὐτοί, πού προτείνουμε τό διάλογο ἀπὸ τήν πρώτη στιγμή καί εἴμαστε στενοχωρημένοι, γιατί δέν μᾶς τὸν προσφέρει ἡ κυβέρνηση. Καί αὐτό ζητοῦμε καί σήμερα...». Εἰλικρινὴ λοιπὸν διάλογο ἀξιώνει, καί ὀρθῶς, ἡ ἡγεσία τῆς Ἐκκλησίας, γιατί θεωρεῖ ἓνα τέτοιο διάλογο ὡς τό μοναδικό καί ἀναγκαῖο μέσο γιά τήν ἐξομάλυνση τῶν ἀντιθέσεων καί τήν ἐπίλυση σοβαρῶν προβλημάτων. Καί εὐλογα προβάλλει τό ἐρώτημα. Ἀκολουθεῖ ἡ ἴδια ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας αὐτὴ τὴ διαδικασία τοῦ διαλόγου, γιά τήν ἐπίλυση ἐξίσου σοβαρῶν προβλημάτων, πού δημιουργήθηκαν καί ὑφίστανται μέσα στό δικό της χῶρο; Καί γιά νά εἴμαστε πιό σαφεῖς καί πιό συγκεκριμένοι. Ἀκολούθησε αὐτὴ τὴν ὁδὸ τοῦ διαλόγου, τὸν ὁποῖο σήμερα ἐπίμονα ἀξιώνει ἀπὸ τήν Πολιτεία, γιά τήν ἐπίλυση τοῦ περιφημοῦ πλέον ἐκκλησιαστικοῦ προβλήματος, πού συγκλόνισε τό Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας πε-

ρισσότερο ἀπὸ ἓνα τέταρτο τοῦ αἵωνα καί ἐξακολουθεῖ καί σήμερα νά εὐρίσκεται σέ ἐκκρεμότητα; Καί εἰδικότερα:

1. ΠΟΙΑ ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ, ἔστω καί αὐτὴ ἡ στοιχειώδης ἀκρόαση, τηρήθηκε κατὰ τὸν ἐγκληματικὸ σφραγιασμὸ τῶν «Δώδεκα» Ἀρχιερέων μέ τήν ἔκπτωσή τους τὸν Ἰούλιο τοῦ 1974, σέ ἐφαρμογὴ τῶν Συντακτικῶν Πράξεων τῆς δικτατορίας τοῦ Ἰωαννίδη; Ἀναυδοὶ καί οἱ ἴδιοι οἱ ἐνδιαφερόμενοι Ἀρχιερεῖς καί τό ποιμνιὸ τους πληροφωρήθηκαν ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ τίς ἀντικανονικὲς ἐκπτώσεις ἀπὸ τίς ἐκπομπές τότε τοῦ ραδιοφώνου! Ἐμειναν δέσμιοι ἐπὶ 16 χρόνια, ὑπὸ τό κράτος τῆς ἰσχύος τοῦ «ἀπαράδεκτου» γιά τήν ἄσκηση κάθε ἐνδικου μέσου, πού ἐπέβαλαν οἱ ἴδιες οἱ Σ.Π. Καί τοῦτο μόνο γιά τοὺς «Δώδεκα» αὐτοὺς Ἀρχιερεῖς, γιατί ἔτσι τό ἀπαιτοῦσε ἡ τότε διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας. Καί ὅταν τό 1990 ἦλθαν ὡς ἡχηρά ραπίσματα οἱ ἑνδεκα ἀκυρωτικὲς ἀποφάσεις τοῦ Σ.τ.Ε., πού ἐπισήμαναν σοβαρὴ παραβίαση ὅρου τῆς νομιμότητος κατὰ τήν ἐκδοση τῶν ἐκπτωτικῶν πράξεων, γιά τό λόγο ὅτι δέν προηγήθηκε καμμία διαδικασία, οὔτε κἂν ἀκρόαση τῶν ἐκπεσόντων Ἱεραρχῶν, ἡ Ἐκκλησία ἐπέδειξε καί πάλι προκλητικὴ ἀδιαφορία.

2. ΠΟΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ἔγινε γιά τήν τακτοποίηση τῶν δικαστικῶς ἀποκατασταθέντων Μητροπολιτῶν, πράγμα ἄλλωστε πού καί νομικῶς ἐπεβάλλετο, μετὰ τίς παραπάνω ἀκυρωτικὲς ἀποφάσεις τοῦ Δικαστηρίου; Κανένας ἀπολύτως. Ἀντ' αὐτοῦ ἡ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας συνέχισε τίς προκλητικὲς διώξεις σέ βάρος τους, ἀγνοώντας καί παραβιάζοντας καί αὐτὲς τίς ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτάτου Ἀκυρωτικοῦ, ἐνέργειες μάλιστα οἱ ὁ-

ποίτες προκάλεσαν και την εισαγγελική παρέμβαση.

3. ΠΟΙΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ έγινε για την παράνομη απόσπαση τό έτος 1993 των έναπομεινάντων πλέον τριών Μητροπολιτών από τις ανήκουσες σ' αυτούς Μητροπόλεις και την αυθαίρετη τοποθέτησή τους στις αντικανονικώς συσταθείσες «προσωποπαγείς» και «προσωρινές» Μητροπόλεις; Καί πρέπει έδω να τονισθεί έπ' ευκαιρία και τούτο τό χαρακτηριστικό. Ότι την ίδρυση τέτοιων «προσωρινών» Μητροπόλεων και τό ίδιο τό Οικουμενικό Πατριαρχείο χαρακτήρισε ως αντικανονικές, όταν πρόσφατα ανέκυψε παρόμοιο ζήτημα.

4. ΣΕ ΠΟΙΑ ΚΑΝΟΝΙΚΗ Η ΝΟΜΙΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ κλήθηκαν κατά την αυθαίρετη επιβολή σέ βάρος των παραπάνω τριών Μητροπολιτών των άνυπόστατων «Έπιτιμιών Άκοινωνησίας», έπάνω στά όποια βασίστηκε και μεθοδεύτηκε όλη ή περαιτέρω διαδικασία για την εκ νέου απομάκρυνσή τους, κατά πρόδηλη παραβίαση και των Ίερών Κανόνων και των διατάξεων του Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας; Όλες οι αποφάσεις και οι διαδοχικές καταδίκες λαμβάνονταν από μόνους τούς διοικούντες την Έκκλησία και πάντοτε έρήμην των διωκόμενων Μητροπολιτών.

5. ΠΟΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟ ακολούθησε για την επίλυση του προβλήματος αυτού ο νέος Άρχιεπίσκοπος κ. Χριστόδουλος, ό όποιος παρέλαβε αυτή την απαράδεκτη κατάσταση από τον προκάτοχό του και ό όποιος μάλιστα σέ χρόνο πρό της έκλογής του, σέ δημόσια συνέντευξή του από κάποιο τηλεοπτικό δίκτυο, διατύπωνε ευθέως τούτη την άποψη: «...Αυτοί οι Μητροπολίτες άδικούνται, γιατί ουδέποτε έχουν κληθεί σέ ένα ειλικρινή διάλογο...»;

Καί αφού ή διοίκηση της Έκκλησίας ενεργώντας πάντοτε μονομερώς και αυθαίρετα, άπέρριπτε κάθε διάλογο και κάθε συζήτηση για τό σοβαρότερο εκκλησιαστικό ζήτημα του λήγοντος αιώνας, τό όποιο αντικανονικά και παράνομα δημιουργήθηκε μέσα στο δικό της χώρο, μέ ποιά στοιχεία νομιμοποίησεως έρχεται σήμερα και στρέφεται κατά των αυθαίρετων και μονομερών ενεργειών της Πολιτείας και άξιώνει έντονα και επίμονα διάλογο μαζί της, θεωρώντας αυτόν τον διάλογο ως τό μόνο πρόσφορο μέσο επίλυσεως του ανακύψαντος θέματος των ταυτοτήτων;

Τό σχήμα έμφανίζεται όξύμωρο και όχι μόνο. Γιατί είναι πράγματι προκλητικό νά άξιώνεις κάτι από τούς άλλους, όταν έσύ άκολουθείς αντίθετη τακτική για ζητήματα, πού αναφύονται στον ιδιαίτερο χώρο της δικής σου δικαιοδοσίας.

Γ. Ι.

Οι τρεις Μητροπολίτες είναι άδικημένοι. Δέν έχουν κληθεί ποτέ σέ ένα έντιμο διάλογο.

**Μητροπολίτης Δημητριάδος
Χριστόδουλος**

Κόσμος και έξουσία

Τόν τελευταίο καιρό περνάμε μία φάση δξύνσεως στην ένδυμοῦσα κατά τὰ τελευταῖα χρόνια κρίση ταυτότητας. Ὅχι τόσο τῆς ἀστυνομικῆς. Στὴν οὐσία τὸ πρόβλημα εἶναι: τί τέλος πάντων σημαίνει τὸ ὅτι εἴμαστε Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί; Ὅσο οἱ παγκόσμιες ζυμώσεις φέρνουν ὅλο καὶ πιο ὀρμητικά τὰ κύματα τῆς παγκοσμιοποιήσεως σέ ἀνθρώπους καὶ ἔθνη, τόσο ἐντονότερα βιώνεται ἀπὸ Ὁρθόδοξες συνειδήσεις, καὶ ὄχι μόνο, ἡ νοσταλγία γιὰ τὴ γνησιότητα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας. Τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Μαρτύρων. Τότε πού ἡ Ἐκκλησία διωκόμενη, χωρὶς τὴν προστασία καμιάς κοσμικῆς ἐξουσίας, ρίζωνε καὶ καρποφοροῦσε μέσα στό πολυεθνικὸ καὶ πολυπολιτισμικὸ περιβάλλον τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Περιβάλλον ἐλεύθερου θρησκευτικοῦ συγκρητισμοῦ, μέ ὑποχρεωτική, ὅμως, τὴ λατρεία, ἔστω καὶ ἀπλῶς ἐθιμοτυπική, τῆς Ρωμαϊκῆς ἐξουσίας μέ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς θεσμούς της, συμπυκνωμένη στό πρόσωπο τοῦ Αὐτοκράτορα.

Στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ πέρασε μέσα ἀπὸ πολλὰ καμίνια. Ἀντιμετώπισε πολλοὺς πειρασμούς. Οἱ ἀπροκάλυπτοι διωγμοὶ ἀπὸ τίς ἀντίθεες δυνάμεις ἦταν, ἴσως, οἱ λιγότερο ἐπικίνδυνοι,

γιατί ἦταν φανεροί. Πιο ὑπουλοὶ ἦταν οἱ πειρασμοὶ τοῦ κόσμου. Γιαντό ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ ὡς ἀγίους, μαζί μέ τοὺς μάρτυρες, τοὺς Πατέρες, τοὺς ἀσκητές καὶ γενικά τοὺς δικαίους, πού ἀντιστάθηκαν στοὺς πειρασμούς τοῦ κόσμου γιὰ χάρη Της, ἔστω καὶ ἂν δέν ἔχυσαν τὸ αἷμα τους. Τὴν ἀγωνία Του, ὡς ἄνθρωπος, γιὰ τὴν ἱστορικὴ πορεία τῆς Ἐκκλησίας Του ἐξέφρασε ὁ ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος ἰδρυτὴς Της, λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ σταυρικὸ θάνατό Του, κατὰ τὴν «ἀρχιερατικὴ προσευχή» Του πρὸς τὸν Πατέρα: «οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς (τοὺς Χριστιανούς) ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ» (Ἰωάν. ιζ' 15).

Εἶναι, πράγματι, χρέος τῆς Ἐκκλησίας νὰ πορεύεται μέσα στόν κόσμο γιὰ νὰ τὸν σώσει. Νὰ ζυμώνεται μέ τὸ λαό. Νὰ τὸν καθοδηγεῖ μέ σύνεση καὶ διάκριση. Μέ δέος καὶ σεβασμό γιὰ τὴν ἐλεύθερη μοναδικότητα τοῦ κάθε προσώπου. Νὰ λειτουργεῖ ὄχι ὡς ὁδοστρωτήρας, ἀλλ' ὡς ὁδοδείκτης καὶ ὡς «γέφυρα μετὰγουσα τοὺς ἐκ γῆς πρὸς οὐρανόν», γιὰ ὅσους ἐνστερνιστοῦν τὸ μῆνυμά Της. Καὶ ὅλους νὰ τοὺς εὐεργετῇ. Μέ αὐτές τίς προδιαγραφές μπῆκε ἡ Ἐκκλησία καὶ συνυφάνθηκε μέσα στὴν ἱστορία τῶν ἐθνῶν. Ἐξευγέτισε τὸ φρόνημα, τὴν καθημερινή ζωὴ τῶν λαῶν. Ἐπέδρασε ριζικά στὴν ἀνά-

πτυξη ὑγιῶν κοινωνικῶν θεσμῶν, ὅπως, π.χ. εἶναι ἡ ἐκπαίδευση, ἡ δημόσια ὑγεία, ἡ ὀργανωμένη φιλανθρωπία. Ἐθεσε τή σφραγίδα Της στήν πολιτιστική τους ἀνέλιξη. Ὅμως, συχνά παγιδεύτηκε. Λόγω τῶν ἀνθρώπινων ἀδυναμιῶν τῶν μελῶν Της, ἐγινε ἕνας κοινωνικός θεσμός. Ἀφήνοντας νά ἀτροφήσει ἡ ὑπερβατική διάσταση τοῦ Θεανθρώπινου ὀργανισμοῦ Της, ἐκκοσμικεύτηκε μέσα στούς λαούς, στούς ὁποίους ἐπικράτησε. Ἐγινε ἕνα ἀπό τά ἐθνικά χαρακτηριστικά τους, ἄν θέλετε, τό σημαντικότερο.

Οἱ λαοί, ὅμως, στήν ἱστορική τους πορεία διαφοροποιῶνται. Ἀνταγωνίζονται. Συχνά φτάνουν σέ ἀντιπαλότητα, κάποτε σέ πόλεμο. Οἱ κοινωνικά θεσμοθετημένες Ἐκκλησίες, ταυτισμένες μέ τά ἐπὶ μέρους ἔθνη, εἶναι ὑποχρεωμένες νά ὑπηρετοῦν τά «ἐθνικά συμφέροντα». Τήν «ἐθνική πολιτική», ὅποια καί ἂν εἶναι. Ἀπεμπολοῦν τήν ἐνοποιό καί εἰρηνοποιό δύναμη τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πού δέν γνωρίζει σύνορα. Τό χειρότερο, διαφοροποιῶνται καί Αὐτές. Ἀποξενώνονται μεταξύ Τους, ἢ καί ἀλλοιώνουν τό κήρυγμά Τους, τήν πίστη Τους, γιά νά εἶναι «μέσα στά πράγματα». Πολλά σχίσματα καί αἱρέσεις ὀφείλονται στό ὅτι κάποιες τοπικές Ἐκκλησίες ἐκκοσμικεύθηκαν σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά γίνουν τυφλά ὄργανα καί θεραπαινίδες ἐθνικῶν διεκδικήσεων καί νά σύρονται πίσω ἀπό τό ἄρμα μεγαλομανῶν κοσμικῶν ἢ πολιτικοποιημένων ἐκκλησιαστικῶν ἀρχόντων. Ἡ ἐκφυλιστική αὐτή τάση τῶν Ἐκκλησιῶν ἔχει καταδικα-

στεῖ τό 1872 ἀπό Σύνοδο στήν Κωνσταντινούπολη μέ τό βαρύν χαρακτηρισμό τῆς «αἱρέσεως τοῦ ἐθνοφυλετισμοῦ». Παρά ταῦτα δέν ἔπαψε νά ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τοὺς κύριους πειρασμούς, πού ταλανίζουν τήν Ὁρθοδοξία καί ἀμαυρώνουν τήν εἰκόνα Της στό σύγχρονο κόσμο.

Ἄλλος μέγας πειρασμός εἶναι ἡ μαγεία τῶν παιχνιδιῶν τῆς ἐξουσίας, πού γοητεύει πολλούς ἀπ' ὅσους ἀσκοῦν τήν ἐκκλησιαστική διοίκηση. Οἱ ἄρχοντες τοῦ κόσμου, κατὰ κανόνα ἐχθροί τῆς Ἐκκλησίας, θέλουν νά Τήν ἐλέγχουν, γιατί ἐπηρεάζει τό λαό. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά οἱ ὑψηλόβαθμοι κληρικοί, γνωρίζοντας τή δύναμη ἐπιρροῆς τους στό λαό καί πόσο ἐξ αἰτίας αὐτῆς τοὺς ὑπολογίζουν οἱ κοσμικοί ἄρχοντες, ξεχνοῦν ποίου πνεύματος εἶναι φορεῖς. Καί ἀντιγράφουν τοὺς πολιτικούς. Ἐχουμε, λοιπόν, δύο παράλληλες ἐξουσίες, πού ἄλλοτε στηρίζει ἡ μιὰ τήν ἄλλη καί ἄλλοτε τήν ὑπονομεύει. Εἴτε, ὅμως, συμπλέουν, εἴτε συγκρούονται, ἡ Ἐκκλησία στενάζει κάτω ἀπό τό πέλμα τους. Ὁ πειρασμός αὐτός εἶναι ἐπανάλληψη τοῦ τρίτου πειρασμοῦ τοῦ Κυρίου στήν ἔρημο, ὅπου τόν ὁδήγησε ὁ διάβολος γιά νά Τόν πειράξει. Λίγοι τόν ἀποκρούουν, ὅπως ὁ Χριστός. Παρά ταῦτα, ὅλοι ὅσοι ὑποκύπτουν, σεμνύνονται ὅτι εἶναι *ex officio* «εἰς τόπον καί τύπον Χριστοῦ», διεκδικώντας πλήρη ὑποταγή ἀπό τό ποιμνιο, τό ὁποῖο κατ' οὐσίαν δέν ποιμαίνουν. Ἀπλῶς τό ἐξουσιάζουν.

Οἱ ἀλλοτριωμένοι ἐκκλησιαστικοὶ διαρρηγνύουν τά ἱμάτιά τους, ὅταν

τούς πείσ ότι ασκοῦν κοσμικῆς ὑφῆς ἐξουσία. «Διακονία ἀσκοῦμε», θά ἀντεῖπουν. Πρόκειται περί ὑποκρισίας. Κανείς ἐξουσιαστής, οὔτε ὁ πιό στυγνός δικτάτορας, δέν δέχεται νά τοῦ ἀμφισβητήσεις ὅτι μέ ὅ,τι κάνει, ὑπηρετεῖ τό λαό. Ὁ Πάπας, τό πρότυπο τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας στόν χριστιανικό θρησκευτικό χῶρο, ὀνομάζει τόν ἑαυτό του *servus servorum Dei* (δούλος τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ)! Ἡ δέ Ἱερά Ἐξέταση διεκήρυττε ὅτι ἔκαιγε τά θύματά της γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς τους! Καί μάλιστα ὄχι γιατί ζοῦσαν ἀμαρτωλή ζωή, ἀλλά γιατί δέν συμφωνοῦσαν μέ τίς θέσεις τῶν ἱεροεξεταστῶν (βλ. M. Whelton, «*The Pearl*», Ἐκδ. Regina Orthodox Press, σελ. 85-86).

Ὁ κατακερματισμός τῆς Ὁρθοδοξίας σέ πολλές ἐθνικές Ἐκκλησίες στόν ἴδιο τόπο, κατά παράβαση τῶν Ἱερῶν Κανόνων, μέ ξεχωριστό ἢ κάθε μιά Ἐπίσκοπο καί ἱερατεῖο, πού συχνά ἢ μιά ὑποβλέπει τήν ἄλλη ἢ τήν ἀντιμάχεται ἀνοικτά, ἀνάλογα μέ τίς σχέσεις τῶν λαῶν, πού ἐκπροσωποῦν, ἀποτελεῖ πικρή ἐμπειρία γιά τήν Ὁρθόδοξη διασπορά. Στή Βόρεια Ἀμερική, γιά παράδειγμα, ζοῦν 5 μέ 6 ἑκατομμύρια Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, χωρισμένοι σέ διάφορες ἐκκλησιαστικές δικαιοδοσίες. Σ' αὐτούς προστίθενται συνεχῶς νέοι προσήλυτοι, ἑτεροδόξοι, πού ἀσπάζονται τήν Ὁρθοδοξία, ἀναζητώντας τή γνησιότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Οἱ τελευταῖοι, γεννημένοι καί ἀναθρεμμένοι ὡς Ἀμερικανοί πολίτες, νοιώθουν ἔντονα τό πρόβλημα. Ἀπό τούς κύκλους αὐτούς, ἀλλά καί ἀπό μορφωμένους μετανάστες δεύτερης ἢ τρίτης γενιᾶς κοι-

νός ἐκφράζεται ὁ πόθος γιά μιά, διοικητικά ἐνωμένη Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν Ἀμερική, πρὸς ἀποκατάσταση τῆς κανονικῆς τάξεως. Σέ πρόσφατη συνάντηση στό Τσάρλεστον τῶν Η.Π.Α. (20 Μαΐου) ὑπῆρξε ἔντονος προβληματισμός. Ὁρθόδοξος ἱερέας ἀπό τή Νότια Καρολίνα, εἶπε: «*πᾶμε χαμένοι, ἂν τό νά εἶναι κανείς Ὁρθόδοξος σημαίνει μόνο ταῦτιση μέ ἐθνικές Ἐκκλησίες*». Στόν ἰσχυρισμό δέ ὅτι μέ τήν ἐνότητα ἡ Ὁρθοδοξία θά ἀποκτήσει μιά πιό ὑπολογίσιμη πολιτική δύναμη, ἀντέταξε ὅτι «*ἡ ἐνότητα μέ ἓνα τέτοιο στόχο θά ἦταν σφάλμα*». Τέλος, ἄλλος ἱερέας, ἀπό τή Νότια Καρολίνα καί αὐτός, πρῶην παπικός, συνηγόρησε μέ θερμή ὑπέρ τῆς ἐνότητας, τόνισε, ὡστόσο, ὅτι δέν θά πρέπει νά ἀφήσουν νά δημιουργηθεῖ μιά Ἀμερικανική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, στήν πράξη, ὡς ἄλλη μιά «ἐθνική» Ἐκκλησία.

Μέ δεδομένη τήν παγκοσμιοποίηση καί τίς Η.Π.Α. στή θέση τῆς ἡγέτιδος δυνάμεως, θά ἦταν, πράγματι, ἐφιαλτικό ὄνειρο, ἂν μιά ἰσχυρή πολιτικά Ὁρθόδοξη Ἀμερικανική Ἐκκλησία, μέ προσβάσεις στό Λευκό Οἶκο, ἀνελάμβανε τήν στήριξη τῆς ἀμερικανικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς... Δέν θά ἦταν πάντως κάτι τό πρωτοφανές. Ἡ ἐκκλησιαστική ἱστορία εἶναι γεμάτη ἀπό τέτοια θλιβερά παραδείγματα. Καί ἡ δική μας μικρή Ἑλλαδική Ἐκκλησία ἔχει πικρή πεῖρα: Πληρώνει βαρύ τόν κεφαλικό φόρο γιά τήν ὑποταγή Της στούς πειρασμούς τοῦ κόσμου καί τῆς ἐξουσίας. Καιρός νά ξαναβιώσουμε, κλῆρος καί λαός, τή γνησιότητα τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων, τῶν Μαρτύρων, τῶν Πατέρων.

Ε. Χ. Οἰκονομάκος

«Ἀκοῦμε ὕβρεις καθημερινά, πού ἐκπορεύονται ἀπό διάφορες κατευθύνσεις. Ὑβρεις προφορικές, ὕβρεις γραπτές, ἐναντίον τῶν προσώπων μας καί ἰδιαιτέρως ἐναντίον τοῦ δικοῦ μου προσώπου.

Δέν εἶναι ὑπερβολή ἂν σᾶς πῶ ὅτι δέν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει σήμερα κάτοικος αὐτῆς τῆς χώρας πού νά δέχτηκε τόση λάσπη, τόση συκοφαντία, τόση ἐπίκριση, τόση ἄδικη κατάκριση, ἀπό ἀνθρώπους, πού βλέπουν τήν Ἐκκλησία ὡς ἐμπόδιο στήν πραγματοποίηση τῶν σχεδίων τους».

Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος, 30 Ἰουνίου 2000

«Ἀκοῦμε ὕβρεις καθημερινά, πού ἐκπορεύονται ἀπό τό στόμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Ὑβρεις προφορικές, ὕβρεις γραπτές, ἐναντίον διαφόρων προσώπων.

Δέν εἶναι ὑπερβολή ἂν σᾶς πῶ ὅτι δέν πιστεύω ὅτι ὑπάρχει σήμερα κάτοικος αὐτῆς τῆς χώρας πού νά ἐκτόξευσε τόση λάσπη, τόση συκοφαντία, τόση ἐπίκριση, τόση ἄδικη κατάκριση, πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις καί νά καυχήθηκε, ὅτι μέ αὐτή τήν ἐκτόξευση τῆς λάσπης ὑπηρετεῖ τό συμφέρον καί τή δόξα τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐνας Ὁρθόδοξος Ἑλληνας, 1 Ἰουλίου 2000

ΨΙΘΥΡΟΙ

‘Ο ανεπιθύμητος!

‘Η πληροφορία, όπως βγήκε από τη Διαρκή ‘Ιερά Σύνοδο, με επίσημο ανακοινωθέν της, λέει, πώς εξ αιτίας της ανωμαλίας, πού δημιούργησε η κυβερνητική επιμονή στο θέμα των ταυτοτήτων, ματαιώνεται η Πανορθόδοξη συνάντηση των ‘Αθηνών, πού είχε προγραμματιστεί για τον ‘Οκτώβριο του 2000 και πού θα ήταν η κύρια πανηγυρική εκδήλωση στον ελληνικό χώρο για τη συμπλήρωση των δυο χιλιάδων χρόνων από τη Γέννηση του Θεανθρώπου. Έτσι, δέ θα ρθούν οι Προκαθήμενοι των ‘Ορθόδοξων ‘Εκκλησιών στην ελληνική Πρωτεύουσα και δέ θα πραγματοποιηθούν οι έορτασμοί.

‘Η ανακοίνωση αυτή δέ λέει την αλήθεια. ‘Η αιτία της ματαιώσεως της Πανορθόδοξης Συνάντησης δέν είναι τό υπερβολικό πένθος του κ. Χριστοδούλου, για τή μη αναγραφή του θρησκευματος στις ταυτότητες, πού θα διατηρηθεί άμείωτο και άθεράπευτο ίσαμε τον ‘Οκτώβριο και πέρα από τό χρονικό αυτό όρόσημο, αλλά τό φρακάρισμά του μέ τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο.

‘Ολοι γνωρίζουν και ό δημοσιογράφος, ό εξαρτημένος από τον κ. Χριστόδουλο, δέν παύει νά τό υπενθυμίζει και νά τό υπογραμμίζει, ότι οι σχέσεις του ‘Αρχιεπισκόπου μέ τον Πατριάρχη έχουν φτάσει σέ άδιέξοδο. ‘Ο κ. Χριστόδουλος κινείται μέ όνειρο τήν αναβάθμιση του ρόλου του και τήν ανακήρυξή του σέ Πατριάρχη. Καί ό κ. Βαρθολομαίος αντιδρά βίαια και κλείνει τό δρόμο στην προέλαση του κ. Χριστοδούλου προς τήν πατριαρχική εξουσία.

Φυσικό, λοιπόν, είναι, ό κ. Χριστόδουλος νά μή θέλει νά υποδεχτεί και νά φιλοξενήσει τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο, τον καταλυτή των όνείρων του, στην ‘Αθήνα. Καί για νά έμποδίσει τήν άφιξή του, ματαιώνει όλες

τίς εκδηλώσεις, πού είχαν προγραμματιστεί σέ άνύποπτο χρόνο και πού προέβλεπαν τήν παρουσία όλων των Προκαθμένων στην έδρα της ‘Αρχιεπισκοπής, και πανηγυρισμούς μέ προεξάρχοντα τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο.

‘Ο παράλληλος φόβος.

Τήν εισήγηση για τή ματαίωση της Πανορθόδοξης εκδήλωσης τήν υπαγόρευσε και ένας παράλληλος φόβος.

‘Ο κ. Χριστόδουλος κήρυξε άνένδοτο άγώνα για τίς ταυτότητες. Καί είπε στα συλλαλητήρια, πού όργάνωσε, ότι «οί γραικύλοι» μάχονται νά διαγράψουν τή θρησκεία από τήν καρδιά του ελληνικού λαού και ότι έχουν φτάσει σέ τέτοιο σημείο κατάπτωσης, πού δέ σκύβουν νά άσπαστούν τό χέρι του ιερέα και δέν καταδέχονται νά φιλήσουν μήτε και αυτό ακόμα τό χέρι του ‘Αρχιεπισκόπου.

Τί θα γίνει, όμως, αν οι κρατικοί παράγοντες, άπαντώντας στις άπανωτές κατηγορίες του προκαθημένου, όργανώσουν φανταχτερή ύποδοχή του Πατριάρχη και εμφανιστούν στις όθόνες των τηλεοράσεων νά σκύβουν σεβαστικά και νά του φιλούν τό χέρι; Πώς θα μπορέσει νά κρατηθεί ό ίσχυρισμός του κ. Χριστοδούλου, αν ένα πλήθος συρρεύσει στην ύποδοχή και αν ή δημοσιογραφική προπαγάνδα χρησιμοποιήσει τήν εικόνα, τήν πειστική και άδιαμφισβήτητη εικόνα, για νά άσκήσει παράλληλο λαϊκισμό και νά εξουδετερώσει τά χριστοδουλικά επιχειρήματα περί έχθρικης στάσης έναντι της ‘Εκκλησίας και των λειτουργών της;

Τό νά τιμηθεί ό Πατριάρχης από τήν κοσμική έξουσία και από τά Μ.Μ.Ε. και νά υποτιμηθεί ό Χριστόδουλος, δυναμιτίζει και ανατρέπει εκ βάθρων τό λαϊκισμό του ‘Αρχιεπισκόπου. Καλύτερα, λοιπόν, νά μήν εμφανιστεί στην ελληνική ‘Επικράτεια ό Πατριάρχης, για νά μή δοθεί ή εύκαιρία όργάνωσης επικίνδυνων τιμητικών εκδηλώσεων για τό πρόσωπό του.

Τό ένα χέρι συγχαίρει τό άλλο.

Έγινε καί αυτό. Στο Ἡρώδειο πραγματοποιήθηκε μουσική ἐκδήλωση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἑορτασμῶν γιά τή συμπλήρωση τῆς δεύτερης χιλιετίας ἀπό τή Γέννηση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τήν ἐκδήλωση αὐτή τήν κάλυψε τό ὁρατόριο, πού συνέθεσε καί μελοποίησε ὁ Μητροπολίτης Πατρῶν Νικόδημος.

Δέ θά σχολιάσουμε τήν ποιότητα τοῦ ὁρατορίου. Τό γεγονός, ὅτι ἀγνοήθηκε ἀπό ὅλους τοὺς κριτικούς τῆς σύγχρονης μουσικῆς παραγωγῆς, εἶναι στοιχεῖο σημαδιακό καί ἀρκετό νά προσδιορίσει τό στίγμα τῆς ἀξίας του καί τῆς ἐπιτυχίας του.

Θά σχολιάσουμε, ὅμως, κάποια φαιδρά περιστατικά, πού πέρασαν καί στὸν Τύπο.

Στο ὁρατόριο δέν παρέστη κανένας Μητροπολίτης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. «Ἐλλαμψαν ὅλοι διὰ τῆς ἀπουσίας τους». Οὔτε παραβρέθηκαν οἱ ἀρχές τῆς πόλεως τῶν Πατρῶν καί τῆς εὐρύτερης περιοχῆς. Οὔτε ὁ Νομάρχης. Οὔτε ὁ Δήμαρχος.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χριστόδουλος, πού στήν περιοχή του ἔγινε ἡ μουσική ἐκδήλωση, δέν εὐареστήθηκε νά παρευρεθεῖ. Ὅρισε ἐκπρόσωπό του τόν ἴδιο τόν συνθέτη τοῦ ὁρατορίου, τόν Μητροπολίτη Πατρῶν Νικόδημο.

Ἔτσι, θά πρέπει, μετά τό πέρας τῆς μουσικῆς ἐκδήλωσης, νά ἐκτυλίχτηκε ἡ λίαν χαριτωμένη σκηνή. Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος, θά ἄπλωσε τό δεξί του χέρι γιά νά συγχαρεῖ τόν ποιητή καί μουσουργό, πού ἔδωσε ἓνα τέτοιο μεγαλόπνοο μουσικό ἔργο(!) στήν Ἐκκλησία καί σ' ὁλόκληρη τή σύγχρονη Ἑλλάδα. Καί ὁ μουσικοσυνθέτης, Μητροπολίτης Πατρῶν Νικόδημος, θά ἄπλωσε τό ἀριστερό του χέρι (μιά καί τό δεξί του χέρι ἦταν ἀπασχολημένο) γιά νά δεχτεῖ τή χειραψία καί νά εἰσπράξει τὸν ἔπαινο.

Τά συγχαρητήρια ἀπὸ ἄλλους Ἱεράρχες περιτεύουν. Ἄμα δόθηκαν ἀπὸ τόν ἐκπρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου, τόν κ. Νικό-

δημο, ἐπαρκοῦν γιά νά τονώσουν τό αἶσθημα ὑπεροχῆς τοῦ μουσουργοῦ κ. Νικοδήμου.

Χριστόδουλος καί Μ.Μ.Ε.

Ἰσχυρό τό παράπονο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. Σχεδόν κλάμα. Τά Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης τὸν ἀδικοῦν. Ἀπομονώνουν φράσεις του καί κινήσεις του καί τίς προσφέρουν, αὐτές μόνο, στίς λαϊκές μάζες. Καί ἔτσι ἀλλοιώνουν τήν εἰκόνα του καί μειώνουν τίς μετοχές τῆς δημοτικότητάς του.

Δέν εἶπε, ὅτι δέν τά λέει αὐτά, πού ἐμφανίζουν οἱ δημοσιογράφοι. Ἀλλά θέλει νά τά ἀποσιωποῦν, καί νά παρουσιάζουν μόνο ἐκεῖνα, πού συντελοῦν στήν ἀνύψωση τοῦ γοήτρου του.

Καί τό σημαντικότερο: Οἱ δημοσιογράφοι τὸν ρώτησαν, ἂν σκέφτεται νά ἀπαγορεύσει στά τηλεοπτικά κανάλια νά τὸν παρακολουθοῦν στίς ἐξορμήσεις του καί στίς δημόσιες ἐμφανίσεις του. Καί ἐκεῖνος δέν ἀπάντησε. Γιατί; Ἀφοῦ τὸν ἀδικοῦν τά κανάλια, γιατί δέν ἀποφασίζει νά κινεῖται δίχως τήν παρουσία τους καί δίχως τίς δέσμες τῶν φωτιστικῶν τους;

Τά κανάλια τά θέλει. Ἀλλά μόνο γιά νά τὸν ἐπαινοῦν. Νά κόβουν τά χαζά ἀνεκδοτάκια του καί τά νευρωτικά ξεσπάσματά του καί νά φωτίζουν μόνο τήν ἡγεμονικὴ ἐμφάνισή του καί τίς ἀπὸ καθέδρας νουθεσίες του.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Δεκαπενθήμερο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς ἐνημέρωσης.

Ἰδιοκτήτης:

ὁ Μητροπολίτης

Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος

ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

Διεύθυνσις: 19011 Αὐλῶν Ἀττικῆς.

Τυπογραφεῖο Κωνσταντίνου Σανιδᾶ,

Ἰωαννίνων 6 Μοσχάτο.